

Krajinný ráz

**poznámky a náměty
k jeho hodnocení
a
k posuzování vlivu záměrů**

Ing. Vladimír Mana

květen 2007

Obsah

1 Úvod.....	3
2 Krajinný ráz, terminologie a historie.....	4
2.1 Charakteristika pojmu „krajinný ráz“ v legislativě.....	4
2.2 Terminologie.....	5
2.3 Historie pojmu „krajinný ráz“.....	8
3 Metodické přístupy posuzování vlivu na krajinný ráz.....	9
3.1 Metodika „MÍCHAL & LÖW“ [2].....	10
3.2 Metodika „VOREL a kol.“ [1].....	12
4 Správní řízení ve věci ochrany krajinného rázu.....	14
4.1 Legislativní vymezení ve věci ochrany krajinného rázu.....	14
4.2 Doporučený postup orgánu ochrany přírody ve věci ochrany krajinného rázu.....	14
4.3 Rizika a úskalí.....	15
5 Podklady pro hodnocení krajinného rázu.....	17
5.1 Podklady nutné, dostupné pro celé území ČR.....	17
5.2 Podklady nutné dostupné pro část území ČR.....	17
5.3 Podklady doplňkové.....	18
6 Zainteresované strany a subjekty.....	19
7 Postup při hodnocení a posuzování vlivu záměrů.....	21
8 Závěrečné poznámky a komentáře.....	22
9 Výkladový slovníček dalších souvisejících pojmů.....	23
10 Seznam zkratk.....	28
11 Literatura.....	29

1 Úvod

Posuzování vlivu záměrů a celých koncepcí na krajinný ráz je mnoho let diskutovanou a doposud velmi kontroverzní problematikou. Diskuse na toto téma byly zahájeny přijetím zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Ustanovení zákona, jak budeme moci posoudit dále, je v případě krajinného rázu poměrně strohé a Ministerstvo životního prostředí doposud nevyužilo zákonnou možnost vydat k tomuto ustanovení příslušný prováděcí předpis.

Z hlediska kompetencí a vlastního výkonu státní správy v souvislosti s ochranou krajinného rázu se tato problematika vedle Ministerstva životního prostředí týká především obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, správ chráněných krajinných oblastí a do určité míry také krajských úřadů.

Metodicky je celá problematika podchycena více na úrovni expertů a specialistů, kteří se danou problematikou zabývají. Vzhledem k jejich omezenému počtu však nedochází k dostatečnému přenosu znalostí a zkušeností směrem k orgánům státní a veřejné správy.

Připravovaný materiál je pokusem o přehlednou kompilaci dosavadních poznatků a navrhovaných metodických postupů při hodnocení krajinného rázu a při posuzování vlivů záměrů na krajinný ráz a také pokusem o vytvoření pomůcky pro jednodušší orientaci v této problematice.

Cílem materiálu není vytvářet další alternativní metodiku, ale otevřít cílenou odbornou diskusi na téma ochrana krajinného rázu a zapojit do této diskuse pracovníky zabývající se výkonem státní a veřejné správy v oblasti ochrany přírody a krajiny. Došlo by tak k vytvoření společné platformy pro sjednocování pohledů a přístupů.

Materiál se také pokouší naznačit možné postupy při výkonu státní a veřejné správy. Změna neefektivních postupů je neméně důležitá a je potřeba se jí vážně zabývat. V nejednom případě bývají nesprávné postupy hlavní překážkou efektivního výkonu státní správy.

Ze všech těchto důvodů je potřeba celý materiál považovat za materiál pracovní a otevřený, který bude postupně doplňován na základě jednak reakcí pracovníků státní a veřejné správy a jednak diskusí nad danou problematikou.

2 Krajinový ráz, terminologie a historie

2.1 Charakteristika pojmu „krajinný ráz“ v legislativě

Krajinný ráz je v § 12 zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (dále jen „Zákon“) definován jako *„přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti“*. Podle stejného ustanovení je krajinný ráz *„chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu“*. Dále je konstatováno, že *„zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině“*.

Pro úplnost je potřeba uvést také odstavec (3) § 12 Zákona, ve kterém je uvedeno: *„K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.“*

Tolik definice a zákonná ustanovení. Je zřejmé, že k posuzování vlastního pojmu „krajinný“ ráz je potřeba přistupovat vždy s ohledem na:

- konkrétní charakteristiku lokality a souvisejícího okolí
- s lokalitou související zvláště chráněné části přírody, významné krajinné prvky a ostatní přírodní hodnoty
- historické, kulturní a společenské charakteristiky lokality

Význam jednotlivých charakteristik (přírodní, historické i kulturně-společenské) bude případ od případu rozdílný a jeho správné posouzení je ve skutečnosti nejdůležitějším krokem, posuzujeme-li vliv jakéhokoliv záměru na krajinný ráz. Význam konkrétního typu stavby bude například vysoký v případě posuzování stavby na území CHKO nebo přírodního parku, kde je charakteristika staveb skutečně významným prvkem a předmětem ochrany. V případě běžné vesnické zástavby je jistě důležité zachovávat rysy zástavby jako celku (nevnášet například do rozptýlené zástavby pasekářského charakteru cizí prvky soustředěného sídlištního charakteru). Jednotlivé stavby je pak nutné posuzovat především z pohledu jejich

začlenění do krajiny, jejich vlivu na významné kulturní a historické dominanty v okolí a podobně.

Podrobněji můžeme pojem krajinný ráz rozvádět pouze konkrétně na základě popisu a vyhodnocení konkrétních znaků, které v daném území krajinný ráz charakterizují.

2.2 Terminologie

Pro metodické sjednocení je důležité používat stejnou terminologii. V následujícím textu jsou uvedeny pouze termíny důležité pro posuzování vlivu záměrů na krajinný ráz. Ostatní termíny a pojmy jsou uvedeny ve „Výkladovém slovníčku dalších souvisejících pojmů“ v kapitole 9.

Termíny definované legislativními předpisy:

krajina –

znamená část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů (Evropská úmluva o krajině, 2000)

je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (Zákon)

krajinný ráz –

je přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti (Zákon)

Termíny doposud nedefinované legislativními předpisy:

krajinný prvek –

je základní skladebná jednotka krajinné složky; rozlišujeme krajinné prvky přirozené a umělé; jedná se o segment krajiny, který spoluvytváří charakteristický vzhled krajiny

krajinný prvek přirozený –

je přirozeně se vyskytující útvar vzniklý geologickými a geomorfologickými procesy za současného spolupůsobení společenstev rostlin a živočichů, který pomáhá udržovat ekologickou stabilitu krajiny

krajinný prvek umělý –

uměle vytvořená část krajiny, případně působením člověka přeměněný krajinný prvek přirozený

krajinná složka –

základní a relativně stejnorodá krajinná jednotka, která je souhrnem přírodních a umělých krajinných prvků, má jednotný projev a vyznačuje se stejnou funkcí

dotčený krajinný prostor (DoKP) –

území, kde se projevují bezprostřední fyzické vlivy záměru na danou lokalitu nebo kde se projevují vlivy vizuální, sluchové, čichové a jiné

charakteristika krajinného rázu –

je dána druhem a uspořádáním krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů, které se podílejí na vzniku rázu krajiny; jedná se o charakteristiky přírodní, kulturní a historické, které vnímáme jako soubor typických znaků

historická charakteristika krajinného rázu –

je specifickou součástí kulturní charakteristiky krajinného rázu umožňující pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny a jejím využíváním

kulturní charakteristika krajinného rázu –

je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině člověk zanechal

přírodní charakteristika krajinného rázu –

je dána souborem přírodních (geologických, geomorfologických, klimatických a biogeografických) charakteristik území včetně aktuálního stavu ekosystémů a identifikovaných přírodních dominant

přírodní hodnota –

je dána kvalitativními parametry vyskytujících se ekosystémů, trendem jejich vývoje a reprezentativností ve vztahu ke skladbě biotopů (ekotopů)

kulturní dominanta krajiny –

je krajinný prvek či složka v krajině nebo to jsou dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z hlediska historického nebo architektonického, a které významným způsobem ovlivňují znaky krajinného rázu

přírodní dominanta krajiny –

krajinný prvek či krajinná složka, které svým významem a projevem ovlivňují souhrn charakteristik daného místa či oblasti (výšková dominanta, dominanta sníženin, dominantní zastoupení apod.)

místo krajinného rázu –

je část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik, a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují dané místo od jiných míst krajinného rázu; je nejmenší hodnocenou jednotkou při hodnocení vlivu záměrů na krajinný ráz; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor, který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti

oblast krajinného rázu –

je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu; je vymezena hranicí, kterou mohou tvořit přírodní nebo umělá rozhraní

2.3 Historie pojmu „krajinný ráz“

První zmínku o ochraně krajinného rázu obsahoval zák. č. 81/1920 Sb., zákon přídělový, který v § 20 říká cit: " Při sdělávání plánu přihlížej pozemkový úřad k tomu, aby přidělem nebyly rušeny krásy přírodní a **ráz krajinný** a aby nevzaly újmy památky přírodní, historické a umělecké."

V současné době je ochrana krajinného rázu upravena v § 12 Zákona. Tento Zákon však není jediným právním předpisem, který s pojmem "krajinný ráz" operuje. Krajinný ráz je chráněn při umístování staveb a zařízení pro informace, reklamu a propagaci podle § 60 prováděcí vyhlášky ke stavebnímu zákonu č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu.

Předmět ochrany je však v zákonech určen velmi široce a z toho vyplývá i nejednotný způsob posuzování krajinného rázu. Metodiky, zabývající se problematikou krajinného rázu se snaží navazovat nejenom na národní legislativu, ale také na Evropskou úmluvu o krajině (Florencie, 2000).

Odbornými aspekty problematiky krajinného rázu se v České republice dlouhou dobu zabýval Igor Míchal, který svoje zkušenosti a poznatky publikoval společně s Jiřím Löwem v knize „Krajinný ráz“ vydané v roce 2003. Dlouhodobě se touto problematikou zabývají také další specialisté vyučující jednak na MZLU v Brně a na ČVUT v Praze.

3 Metodické přístupy posuzování vlivu na krajinný ráz

V současné době existuje v České republice více metodických přístupů k hodnocení jak vlastního krajinného rázu, tak především k hodnocení vlivu záměrů na krajinný ráz. Charakteristika konkrétního území označovaná jako krajinný ráz dané oblasti je úzce spojena s problematikou krajinné typologie. Tato problematika byla v České republice řešena v posledních letech zadáním projektu ze strany Ministerstva životního prostředí. Konkrétně se jednalo o projekt VaV/640/1/03 „Typologie české krajiny“. Řešitelem projektu byla firma Löw & spol., s.r.o. Brno. Výsledkem projektu je mimo jiné mapa a popis krajinných typů, které jsou vymezeny na základě přírodních, historických i kulturních charakteristik. Je žádoucí, aby se navržená typologie stala oficiálním společným podkladem, a to nejenom v případě hodnocení krajinného rázu.

Vlastní posuzování vlivů záměrů na krajinný ráz je metodicky nejvíce propracováno v následujících dílech:

- VOREL, I. a kol. (2004): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. Nakladatelství Naděžda Skleničková. Praha.
- MÍCHAL, I., LÖW, J. (2003): Krajinný ráz. Lesnická práce. Praha.

V následujících subkapitolách je uvedena stručná charakteristika těchto metodických materiálů s odkazem na prvky důležité pro hodnocení a především posuzování vlivu záměrů na krajinný ráz. Pro detailní práci s metodikami je potřeba jejich podrobnější studium, což by nemělo být nezbytné pro práci pracovníků vykonávajících státní a veřejnou správu. **Z pohledu výkonu státní správy je žádoucí, aby byl dobře nastaven systém fungování odborné podpory pracovníků vykonávajících státní a veřejnou správu. Tato podpora může být zajištěna jak privátními subjekty, tak odbornými organizacemi v resortu MŽP. Každopádně je nesprávné, aby pracovník vykonávající státní nebo veřejnou správu zajišťoval současně roli experta. Toto pravidlo platí obecně pro všechny oblasti a úrovně výkonu státní a veřejné správy.**

3.1 Metodika „MÍCHAL & LÖW“ [2]

Obsáhlá publikace se podrobně zabývá teoretickými východisky hodnocení krajinného rázu, působícími přírodními, kulturními a historickými rámci vývoje české a moravské krajiny a závěrem je shrnutí metodických principů ochrany krajinného rázu. V přílohách jsou pak doplněny některé již dříve užívané postupy a zásady dobré praxe výstavby v krajině z hlediska ochrany krajinného rázu, kde se obecně cení soulad stavby s krajinou.

Principy ochrany krajinného rázu

Přístup ke krajinnému rázu musí být diferencovaný a důsledná ochrana krajinného rázu se má uskutečňovat jen na části území státu a i to velmi diferencovaně. Za tímto účelem je potřeba hledat odpovědi na následující otázky:

Kde přednostně chránit krajinný ráz?

1. *Tam, kde je zvlášť dobře dochován* – obecně je to tam, kde se současný způsob života příliš neliší od minulosti. Především tam, kde jsou přírodní podmínky nevhodné pro provádění intenzifikačních změn či tam, kde jsou potenciály krajiny intenzivně hospodářsky využívané již od pradávna a byly zde vytvořeny určité limity.
2. *Tam, kde je i pro dnešní způsob života dochovaný krajinný ráz předností nebo kde mu nepřekáží* – tam, kde je předpokladem cestovního ruchu či bydlení, nemusí překážet v lesních krajinách.
3. *Tam, kde se vyskytuje jinak vzácná oblast krajinného rázu* – i když v některých oblastech zůstávají pouze poslední relikty, obecně by krajinný ráz žádné z významných oblastí neměl být zcela zrušen a zapomenut.
4. *Tam, kde si ochranu krajinného rázu přejí místní občané* – to bývá zejména na venkově, kde povědomí o sounáležitosti lidí a jejich krajiny je dosud silné.

Jak přísně chránit krajinný ráz?

Stupeň ochrany krajinného rázu je dán kombinací míry zachovalosti krajinného rázu (včetně náročnosti obnovy typických znaků nedochovaných) a vhodnosti jeho ochrany

z hlediska ostatních dlouhodobých zájmů společnosti. Je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

1. *Nejvyšší ochrana krajinného rázu (I. stupeň ochrany)* – nejpřísněji chráněné zóny NP a CHKO. Tento stupeň znamená, že musí být chráněny všechny typické znaky dané oblasti krajinného rázu – dominantní, hlavní i doplňující; proto má tento přístup výrazně konzervační povahu.
2. *Vysoká ochrana krajinného rázu (II. stupeň ochrany)* – zejména přírodní parky a okrajové části NP a CHKO a registrované významné krajinné prvky. Zvýšenou ochranu krajinného rázu vyžadují například i krajinné a sídelní památkové zóny, ochranná pásma kulturních památek. Tento stupeň ochrany znamená, že musí být přísně chráněny typické znaky dominantní a hlavní; některé doplňující znaky bránící současnému životu v krajině lze operativně i pominout. Má také výrazně konzervační povahu, připouští však na základě konsensu již určité změny krajinného rázu
3. *Nadprůměrná ochrana krajinného rázu (III. stupeň ochrany)* – místa s částečně dochovaným krajinným rázem, zabezpečuje ji orgán ochrany přírody z jiných zájmů, vyplývajících z územního konsensu. Chráníme pouze dominantní znaky, některé hlavní typické znaky v případě, že brání rozvoji území je možné pominout. Tvorba krajiny je v rovnováze s ochranou dochovaných hodnot.
4. *Základní ochrana krajinného rázu (IV. stupeň ochrany)* – **zde je třeba stanovit celospolečenské minimum ochrany těch hodnot, které bude vždy požadováno, ale nikdy překračováno**. Chrání se dominantní typické znaky, zcela zde převažuje tvorba krajinného rázu nad jeho ochranou a chráněné znaky pouze vymezují široké rámce pro tvorbu.
5. *Bez ochrany krajinného rázu (V. stupeň ochrany)* – území, kde krajinný ráz není dochován, nebo je nutné je z jiných obecně přijatých celospolečenských hledisek změnit. Znamená to nezávislou tvorbu krajiny nové, předmětem ochrany mohou být pouze izolované a vzácně dochované krajinné prvky, nikoli ráz celé krajiny.

3.2 Metodika „VOREL a kol.“ [1]

Metodika kolektivu autorů kolem Doc. Ivana Vorla je propracovaným komplexním materiálem, který se snaží o maximální objektivizaci postupů při hodnocení vlivů záměrů na krajinný ráz.

Je důležité na tomto místě uvést opět několik základních pojmů, se kterými metodika pracuje a které jsou potřebné pro vlastní posuzování vlivu záměru na krajinný ráz. Jsou to především tyto pojmy:

činnost snižující estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu oblasti či místa

je taková činnost, která natolik naruší specifické znaky (*Pozn. autora: zde by bylo vhodnější sledovat především narušení **typických** znaků*) a hodnoty oblasti či místa, že změní význam a obsah nebo projev jednotlivých charakteristik

estetická hodnota krajiny

je vyjádřením přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině; předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek)

harmonické měřítko krajiny

vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí; z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků

harmonické vztahy v krajině

vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), udržitelnost užívání krajiny a harmonický soulad jednotlivých prvků krajinné scény

Vlastní posouzení vlivu záměru (negativního, neutrálního nebo i pozitivního) je pak zaměřeno na posouzení vlivu na následující hodnocené znaky a charakteristiky:

- přírodní charakteristiky
- kulturní charakteristiky
- historické charakteristiky
- přírodní hodnoty
- estetické hodnoty
- významné krajinné prvky (VKP)
- zvláště chráněná území (ZCHÚ)
- přírodní dominanty
- kulturní dominanty
- harmonické měřítko
- harmonické vztahy

Každá z uvedených charakteristik má přitom jinou váhu významu z pohledu celkového hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz. Tato váha je závislá na lokalizaci záměru a širších souvislostech.

Podrobným popisem jednotlivých charakteristik a vyhodnocením míry vlivu záměru na tyto charakteristiky dojdeme k posouzení **celkového vlivu záměru na krajinný ráz**. Nemělo by docházet k posuzování vlivu záměru na krajinný ráz zjednodušeným či vytrženým posouzením pouze některých charakteristik. Došlo by tak k nežádoucímu subjektivnímu zkreslení celého procesu hodnocení vlivu na krajinný ráz.

4 Správní řízení ve věci ochrany krajinného rázu

4.1 Legislativní vymezení ve věci ochrany krajinného rázu

Podle odst. (2), § 12 zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (dále jen „Zákon“) je *„k umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, nezbytný souhlas orgánů ochrany přírody“*.

Orgánem ochrany přírody je v tomto případě obecní úřad obce s rozšířenou působností, na území chráněné krajinné oblasti nebo národního parku a v souvisejících ochranných pásmech pak místně příslušná správa chráněné krajinné oblasti nebo národního parku.

Ustanovení § 12 Zákona se nevztahuje na pozemky určené k obraně státu.

Ustanovením Čl. XXVI zákona 186/2006 Sb. o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění bylo s platností od 1.1.2007 uzákoněno, že se krajinný ráz neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné nebo prostorové uspořádání a podmínky krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody, a to s odkazem na §43 a §61 zákona 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „Stavební zákon“).

4.2 Doporučený postup orgánu ochrany přírody ve věci ochrany krajinného rázu

Postup orgánu ochrany přírody je vedle Zákona a Stavebního zákona vymezen jednak zákonem 500/2004 Sb. (dále jen „správní řád“) a jednak individuálními možnostmi každého orgánu ochrany přírody. Tím je myšlena jednak vlastní odborná erudice pracovníků kompetentních orgánů státní správy a jednak dostupností odborné podpory výkonu státní a veřejné správy.

V případě naplňování ustanovení odst. (2) §12 Zákona vydává kompetentní orgán ochrany přírody závazné stanovisko ve všech případech, kdy následuje ve věci další správní řízení (územní nebo stavební řízení). Pokud by další řízení z nějakého důvodu nenásledovalo, mělo by být stanovisko orgánu ochrany vydáno formou rozhodnutí.

V případě jednodušších záměrů doporučujeme následující postup při posouzení vlivu záměru na krajinný ráz:

- vymežit území (dotčený krajinný prostor – DoKP), ve kterém se projeví vliv záměru na krajinný ráz (viz kap. 2.2)
- identifikovat posuzované území, ve kterém se vliv uplatňuje, z pohledu diferencovaného přístupu ochrany krajinného rázu (viz kap. 3.1)
- identifikovat hlavní znaky a charakteristiky krajinného rázu, jejich hodnotu a jejich ovlivnění záměrem
- vypracovat stanovisko týkající se vlivu záměru na krajinný ráz

V komplikovanějších případech je vhodné zadat vypracování odborného posouzení vlivu záměru na krajinný ráz osobě kvalifikované k vypracování takového posouzení. V případě, že oslovený zpracovatel posouzení bude postupovat podle některé z existujících metodik posuzování vlivu záměrů na krajinný ráz, nemělo by být nutné zadávat více „nezávislých“ odborných posouzení. Existující metodiky (např. Metodika vypracovaná kolektivem Doc. Vorla – kap. 3.2) umožňují dostatečnou objektivizaci na první pohled příliš subjektivních přístupů). V současné době se očekává zveřejnění oficiálního pokynu Ministerstva životního prostředí k doporučenému postupu při posuzování vlivu záměrů na krajinný ráz.

4.3 Rizika a úskalí

Je několik základních rizik, kterým je orgán ochrany přírody při posuzování vlivu záměru na krajinný ráz vystaven. K nejrizikovějším patří následující:

- špatné vymezení DoKP
- špatná identifikace významu hodnocené lokality z pohledu krajinného rázu vedoucí k podcenění nebo naopak k nedůvodnému přecenění významu lokality z pohledu ochrany krajinného rázu
- špatná identifikace hlavních znaků a charakteristik DoKP a podcenění dopadu záměru na hodnotné znaky nebo charakteristiky krajiny

- jednostranné přeceňování jednoho nebo několika znaků nebo charakteristik krajinného rázu a naopak podcenění jiných znaků nebo charakteristik
- nedůsledné vyžadování metodicky podložených postupů a argumentů při zadávání a přebírání odborných posouzení
- umožnění nekomplexních přístupů při posuzování vlivu záměrů na krajinný ráz a omezení posouzení pouze na „estetický dojem“

5 Podklady pro hodnocení krajinného rázu

Podklady pro hodnocení krajinného rázu a pro posuzování vlivu záměrů na krajinný ráz je potřeba rozdělit podle několika hledisek. V první řadě to je hledisko nezbytnosti podkladu, ve druhé řadě pak hledisko dostupnosti podkladu z pohledu území České republiky. Vysvětlivky jednotlivých zkratk jsou pro přehled uvedeny v závěru publikace.

5.1 Podklady nutné, dostupné pro celé území ČR

- Mapa biogeografického členění ČR
- Prostorová identifikace kulturních památek ČR
- Mapa krajinných typů ČR
- Aktuální ortofoto mapa vhodného rozlišení
- Státní mapa odvozená M 1:5000
- Vymezení nadregionálního a regionálního ÚSES (ÚTP ÚSES z roku 1998)
- Vymezení ZCHÚ (ÚSOP)
- Vymezení vyhlášených a navrhovaných přírodních parků

5.2 Podklady nutné dostupné pro část území ČR

- ÚPD (ÚP VÚC (dnes ZÚR), ÚP obcí, Projekty KPÚ)
- Historické mapy (Mapy tzv. „Prvního, Druhého a Třetího vojenského mapování“)
- Plány péče o VZCHÚ
- Vymezení památkových zón krajinných, sídelních a archeologických
- Vymezení archeologických nalezišť podle Státního archeologického seznamu
- Vymezení lokálních ÚSES
- Krajské koncepční dokumenty a studie zabývající se problematikou krajiny
- Seznam a vymezení registrovaných významných krajinných prvků
- Historické letecké snímky území

5.3 Podklady doplňkové

- Ostatní literární, grafické a kartografické podklady o území
- Výstupy tzv. „Ochranařského mapování“
- Regionální monografie
- Krajinné plány
- Jiné podklady

6 Zainteresované strany a subjekty

Je zřejmé, že pro vytvoření maximálně přijatelného postupu při péči o krajinu v České republice a obecně při každém „zasahování“ do krajiny je potřeba dosáhnout v naprosté většině případů vícenásobné nebo alespoň většinové shody. Proces hodnocení krajinného rázu jakož i proces posuzování vlivu záměru na krajinný ráz proto nemůže zohledňovat pouze některé složky a součásti společnosti, byť se v případě ochrany krajinného rázu primárně jedná o nástroj ochrany přírody a krajiny.

Nevhodně jednostranné prosazování zájmů a představ jednoho resortu je jednou z hlavních překážek celkové neschopnosti české společnosti pečovat o krajinu lépe, než tomu bylo v uplynulých desetiletích. Proto jsem přesvědčen, že:

- je potřeba si uvědomit, že člověk je přirozenou součástí české krajiny více jak tisíc let a že se ve většině případů významně podílel a podílí na dnešní existenci tzv. přírodních hodnot krajiny,
- je potřeba respektovat skutečnost, že existence přírodních hodnot a fenoménů soustředěných ve zvláště chráněných územích (cca 15 % území České republiky) je těžko udržitelná, nezajistíme-li existenci „funkční“ a zdravé krajiny vyplňující prostor mezi jednotlivými zvláště chráněnými územími,
- je potřeba spojovat a ne rozdělovat lidi a skupiny pečující o českou krajinu a ochranu krajiny zajišťovat především prostřednictvím jejich hospodářů a spolutvůrců (zemědělců, lesníků a vodohospodářů), nikoliv pouze prostřednictvím specializovaných státních úřadů a institucí

S odvoláním na Evropskou úmluvu o krajině[5] je potřeba zdůraznit nezbytnost maximální komunikace napříč společenskou strukturou. Ve výsledku by podle znění Evropské úmluvy o krajině měl mít názor obyvatel (vlastníků a uživatelů krajiny) velkou váhu a ve skutečnosti by právě tento většinový názor měl určovat další směřování vývoje krajiny a její budoucí ráz.

Tady je potřeba opět odkázat na metodiku [2] autorů Löwa a Míchala, která vcelku přesně popisuje nezbytnost rozdílného přístupu k ochraně krajinného rázu od přísné konzervační ochrany až po ochranu nulovou.

Pokud jde o typy organizací, které jsou přirozenou součástí jak hodnocení krajinného rázu, tak posuzování vlivu záměrů na krajinný ráz, můžeme sem zahrnout následující orgány, organizace a instituce:

- orgány státní a veřejné správy (obecní úřady, krajské úřady, správy CHKO)
- samosprávy obcí a zástupci odborně příslušných komisí
- odborné organizace (AOPK ČR, ÚHÚL, vysoké školy, veřejné výzkumné instituce)
- státní organizace (LČR, správci povodí)
- nevládní neziskové organizace

Uvedené organizace místně působící je nutné zahrnout do popisovaných procesů, pochopitelně podle konkrétní míry závažnosti a rozsahu řešeného problému.

7 Postup při hodnocení a posuzování vlivu záměrů

Postup orgánů ochrany přírody by měl být z pohledu veřejnosti v první řadě pochopitelný (můžeme použít také oblíbené slovo transparentní), měl by eliminovat příliš subjektivní názory a měl by být více méně jednotný nejenom v případě konkrétního orgánu, ale také v případě rozhodování v rámci České republiky. To všechno může znít příliš ambiciózně až nereálně, přesto jsem přesvědčen, že je nutné se o takový postup alespoň pokoušet.

Co je možné pro zajištění takového postupu udělat? Pokusme se to rozebrat podle jednotlivých naznačených podmínek:

transparentnost – je možné zajistit dobrou komunikací s dotčenými subjekty a podle rozsahu a významu záměru také včasným a efektivním používáním presentačních technik

eliminace subjektivních pohledů a názorů – je možné dosáhnout na úrovni kompetentních orgánů státní správy dobrou volbou expertních hodnotitelů a vytvořením sítě expertů. Na národní úrovni je žádoucí, aby byla problematika hodnocení krajinného rázu a posuzování vlivu záměrů na krajinný ráz ošetřena příslušnou autorizací.

jednotnost v rozhodování orgánů ochrany přírody – je otázkou metodického vedení ze strany Ministerstva životního prostředí a také vlastní aktivitou a tendencí těchto orgánů spolupracovat navzájem. Významnou úlohu by v těchto případech mohla hrát krajská střediska AOPK ČR. Případě je možné vytvářet krajské pracovní skupiny, které by koordinovaly činnost pracovníků orgánů ochrany přírody a zajišťovaly by přenášení informací mezi pracovníky těchto orgánů navzájem, mezi nezávislými experty a dalšími zainteresovanými subjekty.

8 Závěrečné poznámky a komentáře

Na tomto místě se pokusím o určité shrnutí či zobecnění zásad a přístupů k hodnocení krajinného rázu a především pak k posuzování vlivu záměrů na krajinný ráz. Především v případě posuzování vlivu záměrů je nezbytné:

- **hodnotit celkový soulad objektu s okolním prostředím**
- **posuzovat celkový význam lokality z pohledu nezbytné ochrany krajinného rázu**
- **posuzovat celý soubor charakteristik krajinného rázu a neomezit se na jednotlivosti (tvar střechy, oken apod.)**
- **respektovat skutečnost, že hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz není možné zjednodušit na pouhé hodnocení typu objektu**
- **posuzovat soulad působení objektu na lokalitu nejenom prostřednictvím volby tvarů, ale v rovnocenné míře prostřednictvím pohledu na volbu materiálů**
- **vystříhat se takového pojetí ochrany krajinného rázu, které by se omezovalo na neživotné napodobování historických tvarových řádů a které by předem, bez ohledu na konkrétní podmínky, odsuzovalo jakékoliv změny v krajině jako nepřijatelné, nedovolovalo umístění nových funkcí či novotvarů, vylučovalo uplatnění kompozičního principu kontrastu apod. [3]**
- **umožnit v lokalitách venkovského charakteru architektonickou invenci, která se umí citlivě vypořádat s materiálovým a estetickým zakomponováním nových objektů do krajiny (moderní architektura by neměla být výlučným právem měst a urbanizovaných území, měla by být umožněna také ve venkovských oblastech, které svojí charakteristikou připouštějí vnášení moderních architektonických prvků)**

9 Výkladový slovníček dalších souvisejících pojmů

architektonická forma stavby, budovy (objektu)	půdorysná a hmotová skladba stavby nebo souboru staveb, ve které hrají role dimenze, objemy a proporce hmot [1]
architektonický výraz stavby, budovy (objektu)	půdorysné, hmotové řešení, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků [1]
budova	pojem budova je vyhrazen pro nadzemní stavbu prostorově soustředěnou a navenek převážně uzavřenou obvodovými stěnami a střešní konstrukcí (vyhl. 137/98 Sb.) [1]
cílová charakteristika krajiny	znamená přání a požadavky obyvatel týkající se charakteristických rysů krajiny, v níž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány [5]
disturbance	narušování jakýchkoli systémů, tedy i ekosystémů
dominantu	převládající, vládnoucí prvek v <i>konfiguraci</i> hmotných prvků krajinné scény [1]
dominantní rys	převládající jev nebo vlastnost vizuálně nebo vícesmyslově vnímané krajinné scény [1]
forma zástavby	(též <i>struktura zástavby</i>) je dána vzájemným uspořádáním prvků zástavby - staveb, souborů staveb, motorových a pěších komunikací, nezastavěných městských prostorů (uličních koridorů, náměstí, parkových ploch) a ploch pro další městské funkce (rekreace, výroba, technická infrastruktura) [1]
hodnota krajinného rázu	znak krajinného rázu, který v procesu určitého hodnocení nabývá pozitivního významu (přírodní, estetická) [1]
charakter zástavby	je dán spolupůsobením formy (struktury) zástavby a architektonického výrazu jednotlivých staveb, stavebních souborů a nezastavěných ploch (zejména parkových) [1]
charakterová diferenciacce krajiny	diferenciacce krajiny na jednotky odlišné svým charakterem (morfologií terénu, vegetačním krytem, osídlením a hospodářským využitím krajiny) [1]
identita krajiny	je vlastností krajiny, která vzniká spolupůsobením výrazného charakteru krajiny a čitelných stop kulturního a historického vývoje krajiny [1]
individuální architektonický výraz stavby, budovy	<i>architektonický výraz</i> tkívá v použití takového půdorysného, hmotového řešení, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků, které stavbu výrazně odlišují od tradičních i soudobých staveb v dané lokalitě [1]
kapacita krajiny	možnost využití daného přírodního potenciálu krajiny při zachování principů udržitelného rozvoje [4]
kompaktní zástavba	souvislá zástavba, ve které stavby na sebe bezprostředně navazují ve formě řad, uzavřených nebo otevřených bloků, která tvoří uliční fronty nebo má výrazně ucelenou hranici vůči okolní krajině [1]
konfigurace hmotných prvků	vzájemné uspořádání hmotných prvků krajiny, projevující se v krajinné scéně a v dílčích <i>krajinných sceneriích</i> [1]
krajinná matrice	nejrozsáhlejší a nejvíce propojená krajinná složka, která hraje dominantní roli v krajinných procesech; také krajinná složka obklopující plošku nebo koridor; relativní plocha krajinné složky je jedním z kritérií určení krajinné matrice; pokud tato plocha přesahuje 50 % celkové výměry krajinného prostoru, je určení matrice jednoduché; pokud daná krajinná složka pokrývá menší plochu, je nezbytné použít další kritéria, např. spojitost; krajinná matrice ovlivňuje dynamiku celé krajiny [4]

krajinná politika	znamená vyjádření všeobecných zásad, strategií a orientací kompetentními veřejnými orgány, které umožňuje přijetí specifických opatření, zaměřených na ochranu, správu a plánování krajiny [5]
krajinná scéna	při pozorování z různých míst krajiny vnímáme tzv. krajinnou scénu; krajinnou scénu vnímáme staticky (např. jako pohled z významného bodu krajiny) nebo dynamicky (jako sled pohledů z různých míst trasy průchodu krajinou); krajinná scéna je nositelem estetických hodnot, tkvicích v prostorovém uspořádání, v neopakovatelnosti a jedinečnosti panoramat, v harmonickém měřítku a v harmonických vztazích krajiny [1]
krajinná scenerie	dílčí prostory a partie krajiny vytvářejí v <i>krajinné scéně</i> odlišné a specifické krajinné scenerie [1]
krajinný celek	část krajiny na úrovni <i>oblasti krajinného rázu</i> , která se od ostatních částí odlišuje specifickými znaky <i>charakteristik</i> krajinného rázu a která tvoří základní jednotku prostorové a charakterové diferenciacie krajiny [1]
krajinný obraz	je obecným pojmem pro vizuálně vnímaný obraz prostorové skladby hmot a forem jednotlivých krajinných složek; uspořádání prostorových forem terénu, vegetačního krytu, vodstva, zástavby, jednotlivých staveb a technických staveb a prvků je podstatou vizuálně vnímaného obrazu krajiny [1]
krajinný plán	souhrn analýz, limitů a návrhů vypracovaný v textové a grafické podobě, který slouží jako podklad pro ostatní typy prostorového plánování a zajišťuje respektování krajinně ekologických vazeb v území ve vztahu na udržitelný kulturně - sociální i ekonomický rozvoj území
krajinný prostor	je vizuálně vnímanou jednotkou v prostorové diferenciaci krajiny. Je konkávní nebo konvexní, je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovíšť a představuje území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti; význam tohoto pojmu zaniká v případě, že je totožný s nejmenší jednotkou prostorové a charakterové diferenciacie krajiny – <i>místem krajinného rázu</i> ; v určitých případech však může krajinný prostor zahrnovat více než jedno místo krajinného rázu [1]
krajinné typy	při hodnocení role člověka v dynamice krajiny lze rozlišit 5 krajinných typů: přírodní krajinu; obhospodařovanou krajinu; obdělávanou krajinu; příměstskou krajinu; městskou krajinu [4]
městská krajina	je tvořena bloky domů a ulicemi, mezi nimiž jsou plochy zeleně nejrůznějšího tvaru a velikosti (parky, zahrady); trvale zde prosperuje nevelký počet druhů často ve velkých početnostech; specifickými plochami bývají skládky, nevyužívané a opuštěné plochy, objekty i celé areály; charakteristické vytváření nestabilních ekosystémů
národní přírodní památka	maloplošné zvláště chráněné území; přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním či mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk [4]
národní přírodní rezervace	maloplošné zvláště chráněné území; menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku [4]
navrhování ÚSES	je nutné vycházet především z rozmanitosti potenciálních přírodních společenstev odpovídajících pestrosti ekologických podmínek; důležitou součástí metodického postupu budování územních systémů ekologické stability je vyhodnocení skutečnosti, jak jsou v kostře ekologické stability zastoupena charakteristická společenstva dané oblasti; návrh biocenter a biokoridorů je nutno v rámci území porovnat s různými zájmy na využití území a najít kompromisně vyhovující řešení [4]
netradiční architektonický výraz stavby, budovy	architektonický výraz (půdorysné, hmotové řešení, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků), který nepoužívá historických či pro danou lokalitu

	tradičních prostředků [1]
obdělávaná krajina	krajina, ve které převládá orná půda, obsahuje však i plošky obhospodařované krajiny a zbytky přírodní krajiny; počet obdělávaných plošek je výrazně vyšší než u obhospodařované krajiny; dochází k narovnávání linií, především v rovinách; většina území slouží k zemědělské produkci, půda je pravidelně obdělávána; klesá druhová diverzita
obhospodařovaná krajina	krajina, kde jsou záměrně pěstovány původní druhy (lesy, pastviny); převládají druhy, z nichž má člověk hospodářský užitek; v krajině jsou velmi řídké zastoupena lidská obydlí; v krajině se vyskytují umělé koridory a začínají se objevovat plošky vzniklé disturbancí krajinné matrice; dochází k poruchám v cyklech minerálních živin souvisejících s typem hospodaření; druhová diverzita může růst i klesat, k ochuzení dochází nejdříve v případě původních druhů (mizí druhy na vrcholu potravního řetězce)
ochrana krajiny	péče o krajinu (území) usilující o její přirozené nebo přiměřené uspořádání, ochranu a vytvoření harmonické skladby obytných, průmyslových, agrárních, rekreačních i dopravních částí (segmentů); vyžaduje účelnou vyrovnanost mezi přírodním potenciálem a mnohostrannými požadavky lidské společnosti; prostorové uspořádání by mělo spočívat v uvážlivém ekologicko-tvůrčím územním plánování; cílem je zachovat pro člověka výkonnou, avšak zdravou krajinu a zabránit škodám v jejím vybavení i obrazu, popř. škody odstraňovat [4]
ochránění krajiny	činnost pro uchování a udržení významných či charakteristických krajinných aspektů, jejichž hodnota pro krajinné dědictví vyplývá z jejich přirozeného utváření a/nebo z lidských zásahů [5]
péče o krajinu	činnosti, které směřují k perspektivě udržitelného rozvoje a uchování krajiny v dobrém stavu řízením a harmonizací změn vyvolaných sociálním, ekonomickým a environmentálním vývojem [5]
plánování krajiny	znamená činnosti s výhledem do budoucna, které mají za cíl zvýšení hodnoty, obnovu nebo vytvoření krajin [5]
poréznost krajiny	krajinně ekologická charakteristika, která je vyjádřena hustotou plošek v krajinné matici; krajina je tím poréznější, čím více plošek s uzavřenými hranicemi se v ní vyskytuje; poréznost poskytuje základní informaci o stupni izolovanosti jednotlivých druhů [4]
prostorová konfigurace prvků krajinné scény	hmotová skladba prvků krajiny, která vytváří vnitřní prostory a vnější siluety krajiny, uspořádání (konfigurace) hmot (terénu, zeleně, staveb atd.); může navozovat pocit řádčnosti nebo dramatickosti pozorované scény, harmonie, kontrastu, dynamiky nebo statického výrazu, výraznosti nebo nevýraznosti, jedinečnosti nebo neurčitosti [1]
pohledový (též vizuální) horizont	pohledové horizonty uzavírají vůči obloze nebo vzdálenější krajině (vůči pozadí) vnímanou krajinnou scénu a dílčí scenerie, pozorované z určitých stanovišť; při změně stanoviště se pohledové horizonty mění [1]
povodí	území ohraničené rozvodnicí, odvodňované do určitého toku nebo do určitého místa (oblasti) tohoto toku [4]
pozemek	<i>parcela</i> – ohraničená část půdy určitým způsobem využívaná (stavební pozemek, zemědělský pozemek aj.) [4]
prostorové vztahy krajinné scény	vztahy mezi jednotlivými hmotnými prvky krajinné scény, jejich vzájemné vzdálenosti, pororce šířkových a výškových dimenzí, význam důležitých bodů, linií a prostorů, vzájemné osové vazby, rysy symetrie, gradace atd. [1]
prostorová diferenciacie krajiny	diferenciacie krajiny na jednotky, prostorově oddělené vnímatelnými hranicemi (změna struktury a charakteru krajiny, vizuální horizonty atd.) [1]
prostorový plán	skladba hmotných prvků včetně dominant, akcentů a horizontů, vymezující prostor

	v určité vzdálenosti od místa pozorování [1]
příměstská krajina	krajina vzniklá v bezprostřední blízkosti měst; roste v ní počet liniových koridorů s výjimkou doprovodné zeleně kolem vodních toků, která většinou z krajiny ustupuje; mozaikovitost krajiny dosahuje maxima; využití ploch se rychle mění; má v řadě případů expandující charakter směrem do obdělávané nebo obhospodařované krajiny; druhová diverzita může být vysoká, přičemž rozhoduje ekotonový charakter biotopů a vysoká heterogenita
přírodní krajina	krajina bez významnějších zásahů člověka; je tvořena pouze prvky přírodního charakteru, jako jsou horniny, půda, vodstvo, ovzduší, flóra a fauna; hranice mezi jednotlivými krajinnými složkami jsou nevýrazné; plošky vznikají změnou abiotických faktorů; koridory jsou většinou podél vodních toků; ve velikosti plošek existuje značná variabilita; biomasa je na hranici maxima; produkce je zcela spotřebována na udržení této biomasy a čistá produkce využitelná pro člověka je nízká; vyplavování živin do vodních toků je minimální, druhová diverzita je obvykle vysoká [4]
přírodní památka	maloplošné zvláště chráněné území; přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým nebo estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk [4]
přírodní park	chráněné území (nikoliv zvláště chráněné území!), které zřizuje orgán ochrany přírody (krajský úřad) k ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami [4]
přírodní rámeček	část krajinné scény, která je tvořena přírodními a přírodě blízkými prvky (terén, voda, vegetační kryt) [1]
přírodní rezervace	maloplošné zvláště chráněné území; menší území, kde jsou soustředěny přírodní hodnoty se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast [4]
rozptýlená zástavba	samostatné stavby nebo soubory staveb rozložené s velkými vzájemnými odstupy v nezastavěných plochách, nevytvářejí dojem zastavěného území [1]
rozvodí	část krajiny, jejíž geomorfologie vytváří rozhraní mezi dvěma povodími, z nichž každé je odvodňováno do různých recipientů [4]
rys krajinné scény	vizuálně vnímatelný jev nebo znak, který spoluvytváří ráz krajiny [1]
rys krajinného rázu	jev nebo znak určité charakteristiky krajinného rázu, který spoluurčuje ráz krajiny [1]
rys prostorové skladby	vizuálně vnímatelný jev nebo znak prostorového uspořádání (konfigurace) hmotných prvků krajinné scény [1]
segment krajiny	jednoznačně vymezený a ohraničený krajinný prostor různé velikosti, který se svým charakterem výrazně odlišuje od okolních krajinných prostorů; pro ekologickou stabilitu krajiny mají zásadní význam ty segmenty, které jsou tvořeny nebo v nichž převažují ekosystémy s relativně vyšší ekologickou stabilitou [4]
stavba	stavbami jsou veškerá stavební díla bez zřetele na jejich stavebně technické provedení, účel a dobu trvání; stavby mohou být trvalé nebo dočasné, u nichž se předem omezí doba jejich trvání (zák. č. 50/76 Sb.) [1]
stavební soubor	soubor staveb, který tvoří hmotový a provozní celek [1]
struktura krajinných složek	krajina (ve smyslu území) je tvořena přírodními a umělými složkami; struktura krajinných složek - jejich skladba - je podstatou typu krajiny; různý poměr zastoupení jednotlivých složek, stupeň přetvoření přírodních složek a dominantnost některých složek dává vzniknout krajinně s převahou specifických funkcí a procesů [1]

struktura zástavby	(též <i>forma zástavby</i>) je dána vzájemným uspořádáním prvků zástavby - staveb, souborů staveb, motorových a pěších komunikací, nezastavěných městských prostorů (uličních koridorů, náměstí, parkových ploch) a ploch pro další městské funkce (rekreace, výroba, technická infrastruktura) [1]
tradiční architektonický výraz stavby, budovy	<i>architektonický výraz</i> , používající historických nebo pro danou lokalitu tradičních forem, provozních schémat, tradičního ztvárnění fasád, architektonických prvků, detailů, materiálového a barevného řešení [1]
účinek dominantního rysu	hraje významnou roli pro rozlišitelnost a jedinečnost <i>krajinné scény</i> [1]
vedlejší prostorový akcent	výrazný prvek v rámci <i>konfigurace</i> dalších prvků <i>krajinné scény</i> nebo <i>dílčí scenerie</i> [1]
volná nebo rozvolněná zástavba	samostatné <i>stavby</i> , skupiny staveb nebo stavby v otevřených blocích, které nemusí tvořit souvislou uliční frontu [1]
zásah do znaků krajinného rázu	pro ochranu krajinného rázu jsou důležité rušivé zásahy, které degradují význam pozitivních znaků krajinného rázu a snižují pozitivní hodnoty přírodní a estetické; jedná se o negativní zásahy , u kterých dále určujeme jejich míru; pozitivní zásah do některého ze znaků je vždy zásah v souladu s ochranou KR a není třeba dále určovat jeho míru [1]
znak běžný	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který není významný ani ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu [1]
znak doplňující	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu doplňuje charakter krajiny [1]
znak jedinečný	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu [1]
znak spoluurčující	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu významně spoluurčuje charakter krajiny [1]
znak význačný	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je význačný v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu [1]
znak zásadní	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu rozhodujícím způsobem determinuje charakter krajiny [1]

10 Seznam zkratek

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
ČR	Česká republika
ČVUT	České vysoké učení technické
DoKP	dotčený krajinný prostor
CHKO	chráněná krajinná oblast
KPÚ	komplexní pozemkové úpravy
LČR	Lesy České republiky, s.p.
MZLU	Mendelova zemědělská a lesnická universita v Brně
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NP	národní park
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability
ÚSOP	ústřední seznam ochrany přírody
ÚTP	územně technický podklad
VaV	grantové projekty „Věda a výzkum“ v resortu MŽP
VKP	významný krajinný prvek
VÚC	vyšší územní celek
VZCHÚ	velkoplošné zvláště chráněné území
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZÚR	Zásady územního rozvoje

11 Literatura

- [1] VOREL, I. a kol. (2004): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. Nakladatelství Naděžda Skleničková. Praha.
- [2] MÍCHAL, I., LÖW, J. (2003): Krajinný ráz. Lesnická práce. Praha.
- [3] MÍCHAL, I. (red.) et al. (1999): Hodnocení krajinného rázu a jeho uplatňování ve veřejné správě. MŽP, Praha.
- [4] NOVOTNÁ, D. (ed.) (2001): Úvod do pojmosloví v ekologii krajiny. MŽP a Enigma, s.r.o., Praha.
- [5] Evropská úmluva o krajině. (2000). Florencie.
- [6] Zákon 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v platném znění
- [7] Zákon 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a související prováděcí předpisy